

Cum își risca România viitorul energetic

În timp ce Comisia Europeană propune un regulament temporar de urgență pentru accelerarea investițiilor în dezvoltarea de proiecte regenerabile, România le blochează. La sfârșitul lunii iulie, Legea Fondului Funciar a fost modificată cu scopul declarat de a simplifica procedura de autorizare a proiectelor regenerabile în conformitate cu obiectivele trasate de Uniunea Europeană. Cu toate acestea, noile prevederi legale sunt interpretate greșit de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în așa fel încât blochează dezvoltarea acestor proiecte.

Ca regula generală, edificarea oricărui construcții pe terenuri agricole situate în extravilan este interzisă. Dacă este vizat un astfel de teren, acesta trebuie să fie introdus în intravilan pe baza unui plan urbanistic zonal (PUZ), cu avizul prealabil privind clasa de calitate a terenului emis de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR). De la această regulă existau o serie de excepții, niciuna aplicabilă centralelor de producere a energiei electrice de sine statatoare.

Procedura reglementată de regula de mai sus a fost urmată pentru toate proiectele fotovoltaice care au fost dezvoltate și puse în funcțiune în România în primul val de regenerabile.

Deși regula de mai sus nu a suferit nicio modificare legislativă, această procedură pare să nu mai fie pe placul MADR încă de la începutul acestui an. Niciuna dintre cererile depuse la MADR pentru eliberarea avizului privind clasa de calitate a terenului nu a primit niciun răspuns în prima jumătate a acestui an, cel mai probabil din cauza lipsei unei prevederi legale care să sprijine un răspuns negativ.

La sfârșitul lunii iulie, Legea Fondului Funciar a fost modificată doar pentru a introduce o nouă excepție de regulă de mai sus. Potrivit acestui amendament, este permisă dezvoltarea de capacități de producere a energiei din surse regenerabile, instalații de stocare și alte instalații aferente pe terenurile agricole situate în extravilan, în măsura în care terenul (i) nu depășește 50 ha și (ii) are clasa de fertilitate III, IV și V. Astfel de proiecte trebuie să urmeze, în schimb, o procedură specială de scoatere a terenului din circuitul agricol.

Deși prin această modificare legislativă s-a urmărit simplificarea procesului de autorizare pentru proiectele de mici dimensiuni, ceea ce a urmat a provocat un blocaj în dezvoltarea tuturor proiectelor regenerabile.

Imediat după adoptarea noilor prevederi legale, MADR a început să respingă toate cererile primite încă de la

începutul anului, indiferent dacă acestea priveau proiecte de peste sau sub 50 de hectare. Notele de restituire transmise de MADR nu conțin niciun argument juridic pentru o astfel de respingere ele limitându-se la (i) a cita noua prevedere legală care permite dezvoltarea de capacități regenerabile pe terenuri situate în extravilan în limita a 50 de hectare și (ii) la a invita aplicanții să urmeze procedura specială aplicabilă acestor proiecte. Cu alte cuvinte, MADR folosește excepția menită să simplifice dezvoltarea proiectelor de mici dimensiuni, ca regula și unic temei legal pentru dezvoltarea de proiecte regenerabile în România.

Ce efect are această poziție a MADR asupra sectorului energiei regenerabile?

1. Proiectele de peste 50 de hectare sunt complet blocate

Dezvoltarea de capacități de producere a energiei regenerabile care depășesc 50 de hectare este complet blocată: astfel de proiecte nu pot urma procedura legală nou introdusă pentru proiectele de până la 50 de hectare (deoarece nu îndeplinesc cerințele legale aplicabile acestora), iar procedura prevăzută de lege pentru astfel de proiecte mari este refuzată de MADR.

Impactul este substanțial având în vedere următoarele:

- proiectele care ajung la stadiul să solicite avizul MADR sunt proiecte mature, pentru care procesul investițional a început cu cel puțin 1 an înainte;
- dezvoltatorii au făcut deja investiții financiare substanțiale fie prin cumpararea terenului, fie prin încheierea unor contracte ferme de suprafață pe o perioadă de cel puțin 30-35 de ani;
- proiectele risca să își piardă avizul tehnic de racordare (care este documentul de autorizare cheie în astfel de proiecte), acesta expirând automat dacă autorizația de construire nu este obținută în termen de 18 luni de la emiterea acestuia (ori autorizația de construire nu poate fi obținută înainte de introducerea terenului în intravilan);
- proiectele care au aplicat pentru finanțare nerambursabilă prin PNRR risca să își piardă această finanțare ca urmare a nerespectării termenelor de implementare a investițiilor;
- investitorii au plătit deja taxa pentru introducerea terenului în intravilan care, spre exemplu, pentru un proiect de aproximativ 130 MW poate ajunge la 1 milion de euro.

2. În România nu se vor mai putea dezvolta proiecte fotovoltaice mai mari de 42 MW

Capacitatea maximă a unui proiect fotovoltaic care poate fi dezvoltată pe un teren de 50 de hectare este de aproximativ 42 MW. Având în vedere că terenurile agricole situate în extravilan sunt cele mai pretabile pentru dezvoltarea de astfel de proiecte, limitarea impusă de MADR va avea drept consecință ca în România nu se vor mai putea dezvolta proiecte fotovoltaice mai mari de 42 MW.

3. Conectarea noilor proiecte fotovoltaice direct la rețeaua de transport de 400 kV nu mai este fezabilă din punct de vedere economic

Conectarea proiectelor regenerabile la rețeaua de transport de 400 kV implică costuri mari care nu sunt fezabile din punct de vedere economic pentru proiecte de sub 200 MW. Totodată, având în vedere capacitatea limitată a rețelei, excluderea indirectă de la racordare a stațiilor/liniilor de 400 kV restrânge și mai mult opțiunile de conectare.

4. Securitatea energetică va fi pusă în pericol

Începând cu anul 2019, România a devenit importator net de energie electrică din cauza lipsei de investiții în noi capacități de producere a energiei în ultimii 8 ani. Mai mult, planul de decarbonizare a României impune retragerea din exploatare a capacităților existente pe baza de ulei și lignit. România are, așadar, nevoie urgentă de investiții în dezvoltarea de noi capacități de producere a energiei din surse regenerabile, care pot fi puse în funcțiune mult mai repede decât cele convenționale. Lipsa de astfel de investiții va conduce și la noi creșteri de prețuri pe piața de energie din România.

5. România nu va putea să-și atingă țintele de energie regenerabilă

Datorită schemei de sprijin prin certificate verzi adoptată de statul român în perioada 2008-2010, România și-a îndeplinit ținta de energie regenerabilă de 24% impusă de Comisia Europeană pentru anul 2020 (ajutată și de scăderea consumului de energie din acel an).

Cu toate acestea, ținta care trebuie îndeplinită pentru anul 2030 este una foarte ambițioasă. Prin Planul Național Integrat pentru Energie și Climă, România și-a stabilit o țintă de 30,7% care urma să fie crescută la 34% înainte de adoptarea planului REPowerEU. Ne putem aștepta ca României să i se solicite de către Comisia Europeană stabilirea unei ținte și mai ambițioase pentru anul 2030.

6. Securitatea alimentară a României nu este afectată de dezvoltarea proiectelor regenerabile

Proiectele de care are România nevoie pentru atingerea țintelor de energie regenerabilă pentru anul 2030 nu vor afecta mai mult de 0,05% din suprafața totală a terenurilor arabile din România. Prin urmare, dezvoltarea acestor proiecte nu produce niciun impact real cu privire la securitatea alimentară a României.

7. Instabilitatea legislativă afectează capacitatea României de a atrage noi investiții

Dezvoltarea capacităților de producere a energiei regenerabile necesită investiții importante și țara noastră concurează cu alte state membre ale Uniunii Europene în atragerea acestor investiții. Instabilitatea legislativă afectează semnificativ atractivitatea României pentru investitorii străini.

Trăim vremuri cruciale pentru sectorul energetic românesc. Politicile care vor fi adoptate acum vor modela securitatea energetică, vor influența semnificativ prețurile energiei și vor defini calea noastră către un viitor mai curat și mai verde.